

Carta Socială Europeană

PREAMBUL

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

Considerand ca obiectivul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai stransa intre membrii sai;

Cu scopul de a proteja si promova idealurile si prin cipiile care sunt patrimoniul lor comun, si de a favoriza progresul lor economic si social, in special prin apararea si dezvoltarea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale;

Considerand ca prin Conventia europeana pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, semnata la Roma la 4 noiembrie 1950, si prin Protocoalele sale statele membre ale Consiliului Europei au convenit sa asigure populatiilor lor drepturile civile si politice si libertile specificate in aceste instrumente;

Considerand ca prin Carta sociala europeana deschisa in vederea semnarii la Torino la 18 octombrie 1961, si prin Protocoalele sale aditionale, statele membre ale Consiliului Europei au convenit sa asigure populatiilor lor drepturi sociale specificate in aceste instrumente pentru a ameliora nivelul de trai si a promova bunastarea lor sociala;

Remintind ca in cadrul Conferintei ministeriale a drepturilor omului, desfasurata la Roma la 5 noiembrie 1990 a fost subliniata necesitatea, pe de o parte, de a prezerva caracterul indivizibil al tuturor drepturilor omului, fie ca sunt civile, politice, economice, sociale sau culturale si, pe de altaparte, de a conferi Cartei Sociale Europene un nou impuls;

Hotarate, asa cum s-a decis pe parcursul Conferintei ministeriale desfasurate la Torino in 21 Si 22 octombrie 1992 sa actualizeze si sa adapteze continutul material al Cartei, pentru a tine cont in special de schimbarile sociale fundamentale intervenite dupa adoptarea sa;

Recunoscand avantajul de a inscrie intr-o Carta revizuita, destinata sa se substituie treptat Cartei Sociale Europene, drepturile garantate de Carta astfel cum au fost amendate, drepturile garantate de Protocolul aditional din 1988 si sa adauge noi drepturi;

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

PARTEA I

Partile contractante recunosc ca obiectiv al politicilor lor, a carui realizare o vor urmarii, prin toate mijloacele utile, pe plan national si international, atingerea conditiilor specifice asigurarii exercitarii efective a urmatoarelor drepturi si prin cippii:

1. Orice persoana trebuie sa aiba posibilitatea de a-si castiga existenta printr-o munca liber intreprinsa
2. Toti lucratorii au dreptul la conditii de munca echitabile;
3. Toti lucratorii au dreptul la securitate si igiena in munca;

4. Toti lucratorii au dreptul la o salarizare echitabila, care sa le asigure lor, precum si familiilor lor, un nivel de trai satisfacator;
5. Toti lucratorii si cei ce angajeaza au dreptul de a se asocia liber in organizatii nationale sau internationale pentru protectia intereselor lor economice si sociale;
6. Toti lucratorii si cei ce angajeaza au dreptul la negociere colectiva;
7. Copiii si tinerii au dreptul la o protectie speciala impotriva pericolelor fizice si morale la care sunt expusi;
8. Lucratoarele, in caz de maternitate, au dreptul la protectie speciala;
9. Orice persoana are dreptul la mijloace corespunzatoare de orientare profesionala, in vederea sprijinirii sale in alegerea unei profesii adecvate intereselor si aptitudinilor sale profesionale;
10. Orice persoana are dreptul la mijloace corespunzatoare de formare profesionala;
11. Orice persoana are dreptul de a beneficia de toate masurile care ii permit sa se bucure de cea mai buna stare de sanatate pe care o poate atinge;
12. Toti lucratorii si persoanele aflate in intretinerea acestora au dreptul la securitate sociala;
13. Orice persoana lipsita de resurse suficiente are dreptul la asistenta sociala si medicala;
14. Orice persoana are dreptul de a beneficia de servicii sociale de calificate;
15. Orice persoana handicapata are dreptul la autonomie, la integrare sociala si la participare la viata comunitatii;
16. Familia, in calitate de celula fundamentala a societatii, are dreptul la o protectie sociala, juridica si economica corespunzatoare in vederea asigurarii deplinei sale dezvoltari;
17. Copiii si tinerii au dreptul la o protectie sociala, juridica si economica corespunzatoare;
18. Cetatenii uneia din partile contractante au dreptul de a exercita orice activitate lucrativa pe teritoriul unei alte parti contractante, pe picior de egalitate cu cetatenii acesteia din urma, sub rezerva restrictiilor motivate de ratiuni cu caracter economic sau social;
19. Lucratorii migranti, cetateni ai uneia din partile contractante, si familiile lor au dreptul la protectie si asistenta pe teritoriul oricarei alte parti contractante;
20. Toti lucratorii au dreptul la egalitate de sanse si de tratament in materie de angajare si de profesie, fara discriminare in functie de sex;
21. Lucratorii au dreptul de a fi informati si consultati in cadrul intreprinderii;
22. Lucratorii au dreptul de a participa la determinarea si ameliorarea conditiilor de munca si a mediului de munca din cadrul intreprinderii;
23. Orice persoana varstnica are dreptul la protectie sociala;
24. Toti lucratorii au dreptul la protectie in caz de concediere;

25. Toti lucratorii au dreptul la protectia propriilor creante in caz de insolvabilitate a celor ce angajeaza;
26. Toti lucratorii au dreptul la demnitate in munca;
27. Toate persoanele cu responsabilitati familiale si care sunt. angajate sau doresc sa se angajeze in munca au dreptul sa o faca fara a fi supuse discriminarilor si, pe cat posibil, fara sa existe un conflict intre responsabilitatile lor profesionale si familiale;
28. Reprezentantii lucratorilor dintr-o intreprin dere au dreptul la protectie impotriva actelor susceptibile sa le produca prejudicii si trebuie sa li se acorde facilitati corespunzatoare pentru a-si indeplini propriile atributii;
29. Toti lucratorii au dreptul de a fi informati si consultati in procedurile de concediere colectiva;
30. Orice persoana are dreptul la protectie impotriva saraciei si a excluderii sociale;
31. Orice persoana are dreptul la locuinta

PARTEA a II-a

Partile se angajeaza sa se considere legate, conform dispozitiilor partii a III-a, prin obligatiile ce rezulta din articolele si paragrafele urmatoare

Articolul 1 - Dreptul la munca

In vederea exercitarii efective a dreptului la munca, partile se angajeaza:

1. Sa recunoasca drept unul dintre prin cipalele obiective si responsabilitati, realizarea si mentinerea nivelului cel mai ridicat si stabil posibil al locului de munca cu norma intregă
2. Sa protejeze de o maniera eficienta dreptul lucratorului de a-si catiga existenta prin tr-o munca liber intreprin sa
3. Sa stabileasca sau sa mentina servicii gratuite de angajare pentru toti lucratorii.
4. Sa asigure sau sa favorizeze o orientare, formare si readaptare profesionala corespunzatoare.

Articolul 2 - Dreptul la conditii de munca echitabile

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la conditii de munca echitabile, partile se angajeaza:

1. Sa fixeze o durata rezonabila a timpului de munca zilnic si saptamanal, saptamana de lucru trebuind sa fie redusa treptat in masura in care cresterea productivitatii si ceilalti factori relevanti o permit.
2. Sa prevada zile de sarbatoare platite.
3. Sa asigure acordarea unui concediu anual platit de minimum 4 saptamani.

4. Sa elimine riscurile inerente ocupatiilor periculoase sau insalubre si, atunci cand aceste riscuri nu au putut fi inca eliminate sau suficient reduse, sa asigure lucratorilor angajati in astfel de ocupatii fie o reducere a duratei muncii, fie corcedii platite suplimentare.

5. Sa asigure un repaus saptamanal care sa coincida, in masura in care este posibil, cu ziua saptamanii recunoscuta ca zi de repaus prin traditia sau uzantele tarii sau regiunii.

6. Sa asigure ca lucratorli sa fie informati in scris, cat mai curand posibil, si in nici un caz mai tarziu de doua luni dupa angajare, asupra aspectelor esentiale ale contractului sau relatiilor de munca;

7. Sa asigure ca lucratorii ce desfasoara o munca de noapte sa beneficieze de masuri care tin cont de natura speciala a acestei munci.

Articolul 3 - Dreptul la securitate si la igiena muncii

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la securitate si igiena a muncii, partile se angajeaza la consultare cu organizatiile celor ce angajeaza si ale lucratorilor:

1. Sa defineasca, sa puna in practica si sa reexamineze periodic o politica nationala coerenta in materie de securitate de sanatate a lucratorilor si de mediu de munca Aceasta politica va avea drept obiectiv primordial ameliorarea securitatii si igienei profesionale si prevenire accidentelor si lezari sanatatii care rezulta din munca sunt legate de munca, sau survin in cursul muncii, in special prin reducerea la minimum a cauzelor riscurilor inerente mediului de munca

2. Sa emita regulamente de securitate si igiena

3. Sa asigure masuri de control al aplicarii acestor regulamente.

4. Sa promoveze instituirea progresiva a serviciilor de sanatate in munca pentru toti lucratorii, cu functiuni eminentamente preventive si de indrumare.

Articolul 4 - Dreptul la o salarizare echitabila

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la o salarizare echitabila partile se angajeaza:

1. Sa recunoasca dreptul lucratorilor la o salarizare suficienta care sa le asigure acestora, precum si familiilor acestora, un nivel de trai decent.

2. Sa recunoasca dreptul lucratorilor la un coeficient majorat la salarizare pentru orele suplimentare de munca, cu exceptia unor cazuri particulare.

3. Sa recunoasca dreptul lucratorilor si lucratoarelor la salarizare egala pentru munca de valoare egala

4. Sa recunoasca dreptul tuturor lucratorilor la perioada de preaviz rezonabila in cazul incetarii angajarii.

5. Sa nu autorizeze retineriie din salarii decat in conditiile si in limitele prescrise de legislatia sau reglementarea nationala ori fixate prin conventii colective sau sentinte de arbitraj. Exercitarea acestor drepturi trebuie sa fie asigurata prin intermediul conventiilor colective incheiate in mod liber, fie prin metode legale de fixare a salariilor, fie prin orice alta modalitate adecvata conditiilor nationale.

Articolul 5 - Dreptul sindical

In vederea garantarii sau promovarii libertatii lucratorilor si a celor ce angajeaza de a constitui organizatii locale, nationale sau internationale pentru apararea intereselor lor economice si sociale si de a adera la aceste organizatii, partile se angajeaza ca legislatia nationala sa nu aduca atingere sau sa fie aplicata de o maniera care sa aduca atingere acestei libertati. Masura in care garantiile prevazute in prezentul articol se vor aplica politiei va fi determinata prin legislatia sau reglementarea nationala. Principiul aplicarii acestor garantii membrilor fortelor armate si masura in care ele se vor aplica acestei categorii de persoane sunt de asemenea determinate prin legislatia sau reglementarea nationala.

Articolul 6 - Dreptul de negociere colectiva

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului de negociere colectiva, partile se angajeaza:

1. Sa favorizeze consultarea paritara intre lucratori si cei ce angajeaza.
2. Sa promoveze, atunci cand aceasta este necesara si utila, instituirea procedurilor de negociere voluntara intre cei ce angajeaza sau organizatiile celor ce angajeaza, pe de o parte, si organizatiile lucratorilor, pe de alta parte, in vederea reglementarii conditiilor de angajare prin conventii colective.
3. Sa favorizeze instituirea si utilizarea procedurilor adecvate de conciliere si arbitraj voluntar pentru reglementarea conflictelor de munca si recunosc:
4. Dreptul lucratorilor si al celor ce angajeaza la actiuni colective in caz de conflict de interese, inclusiv dreptul la greva, sub rezerva obligatiilor care ar putea rezulta din conventiile colective in vigoare.

Articolul 7 - Dreptul copiilor si tinerilor la protectie

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului copiilor si tinerilor la protectie, partile se angajeaza:

1. Sa fixeze la 15 ani varsta minima de angajare, derogari fiind totusi admise pentru copiii angajati in munci usoare determinate care nu risca sa aduca atingere sanatatii, moralitatii sau educatiei acestora.
2. Sa fixeze la 18 ani varsta minima de angajare pentru anumite ocupatii determinate, considerate periculoase sau insalubre.
3. Sa interzica angajarea copiilor care frecventeaza invatamantul obligatoriu, intr-o munca care ii priveaza de beneficiul deplin al acestei institutii.
4. Sa limiteze durata timpului de munca a lucratorilor sub 18 ani pentru ca aceasta sa corespunda exigentelor dezvoltarii lor si, mai ales, nevoilor lor de formare profesionala.
5. Sa recunoasca dreptul tinerilor lucratori si ucenici la o salarizare echitabila sau la o alocatie corespunzatoare.
6. Sa prevada ca orele pe care tinerii le consacra formarii profesionale, pe durata timpului normal de munca, cu consimtamantul celui ce angajeaza sa fie considerate ca fiind incluse in ziua de munca.
7. Sa fixeze la cel putin 4 saptamani durata concediilor anuale platite lucratorilor sub 18 ani;

8. Sa interzica angajarea lucratorilor sub 18 ani in munci de noapte, cu exceptia anumitor locuri de munca stabilite prin legislatia sau reglementarea nationala.
9. Sa prevada ca lucratorii sub 18 ani angajasi in locuri de munca determinate prin legislatia sau reglementarea nationala sa fie supusi unui control medical periodic;
10. Sa asigure o protectie speciala impotriva riscurilor fizice si morale la care copiii si tinerii sunt expusi si in special impotriva celor care rezulta de o maniera directa sau indirecta din munca lor.

Articolul 8 - Dreptul lucratoarelor la protectia maternitatii

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului lucratoarelor la protectia maternitatii, partile se angajeaza:

1. Sa asigure lucratoarelor, inainte si dupa nastere, un repaus cu o durata totala de cel putin 14 saptamani fie prin concediu platit, fie prin prestatii adecvate de securitate sociala sau prin fondun publice;
2. Sa considere ilegal ca cel ce angajeaza sa anunte concedierea unei femei in perioada cuprinsa intre momentul in care a notificat starea de graviditate si incheierea concediului sau de maternitate, sau la o data la care termenul de preaviz expira in cursul acestei perioade.
3. Sa asigure mamelor care isi alapteaza copiii pauze suficiente in acest scop.
4. Sa reglementeze munca de noapte a femeilor insarcinate, a femeilor care au nascut recent sau a celor care isi alapteaza copiii.
5. Sa interzica angajarea femeilor insarcinate, a femeilor care au nascut recent sau a celor care isi alapteaza ca copliii in munci subterane, in mine si in orice alte munci cu caracter periculos, insalubru, sau greu si sa ia masuri corespunzatoare pentru protejarea drepturilor acestor femei in materie de angajare.

Articolul 9 - Dreptul la orientare profesionala

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la orientare profesionala, partile se angajeaza sa asigure sau sa promoveze, in functie de necesitati, un serviciu care va sprijini toate persoanele, inclusiv pe cele handicapate sa rezolve problemele referitoare la alegerea unei profesii sau avansarea profesionala, tinand cont de caracteristicile individului si de legatura dintre acesta si posibilitatile pietei muncii; acest sprijin trebuie sa fie asigurat gratuit atat tinerilor, inclusiv copiilor de varsta scolara, cat si adultilor.

Articolul 10 - Dreptul la formare profesionala

In vederea exercitarii efective a dreptului la formare profesionala, partile se angajeaza:

1. Sa asigure sau sa favorizeze, in functie de necesitati, formarea tehnica si profesionala a tuturor persoanelor, inclusiv a celor handicapate, in consultare cu organizatiile profesionale ale lucratorilor si ale celor ce angajeaza, si sa acorde mijloacele care sa permita accesul la invatamantul tehnic superior si la invatamantul universitar numai in conformitate cu criteriul aptitudinii individuale;
2. Sa asigure sau sa favorizeze un sistem de ucenicie si alte sisteme de formare a tinerilor baieti si fete, in diverse locuri de munca.

3. Sa asigure sau sa favorizeze, in functie de necesitati: a) masuri corespunzatoare si usor accesibile in vederea formarii lucratorilor adulti; b) masuri speciale in vederea recalificarii profesionale a lucratorilor adulti, necesare ca urmare a evolutiei tehnice sau a unei noi orientari a pietei muncii;

4. Sa asigure sau sa favorizeze, in functie de necesitati, masuri speciale de recalificare si de reintegrare a somerilor de lunga durata;

5. Sa incurajeze deplina utilizare a mijloacelor prevazute prin masuri corespunzatoare cum ar fi:

a) educarea sau desfiintarea tuturor taxelor si cheltuielilor;

b) acordarea unei asistente financiare in cazurile adecvate;

c) includerea, in programul de lucru a timpului consacrat cursurilor suplimentare de formare, urmate de un lucrator pe durata angajarii, la cererea celui care angajeaza;

d) garantarea, printr-un control corespunzator, in consultare cu organizatiile profesionale ale lucratorilor si ale celor ce angajeaza, eficientei si stemului de ucenicie si a oricarui alt sistem de formare pentru tinerii lucratori, si la modul general, a unei protectii adecvate a tinerilor lucratori.

Articolul 11 - Dreptul la protectia sanatatii

In vederea exercitarii efective a dreptului la protectia sanatatii, partile se angajeaza sa ia, fie direct, fie in cooperare cu organizatiile publice si private, masuri corespunzatoare, care vizeaza in special:

1. Sa elimine, in masura in care este posibil cauzele unei sanatatii deficiente;

2. Sa prevada servicii de consultare si de educare in ceea ce priveste ameliorarea sanatatii si dezvoltarea simtului responsabilitatii individuale in materie de sanatate;

3. Sa previna, in masura in care este posibil, bolile epidemice, endemice si alte boli, precum si accidentele.

Articolul 12 - Dreptul la securitate sociala

In vederea exercitarii efective a dreptului la securitate sociala, partile se angajeaza:

1. Sa stabileasca sau sa mentina un regim de securitate sociala;

2. Sa mentina regimul de securitate sociala la un nivel satisfacator, cel putin egal cu cel necesar pentru ratificarea Codului european de securitate sociala;

3. Sa depuna eforturi pentru a aduce treptat regimul de securitate sociala la un nivel ridicat;

4. Sa ia masuri, prin incheierea de acorduri bilaterale sau multilaterale corespunzatoare sau prin alte mijloace si sub rezerva conditiilor stipulate in aceste acorduri, pentru a asigura:

a) egalitatea de tratament intre cetatenii fiecarci parti si cetatenii celorlalte parti in ceea ce priveste drepturile la securitate sociala, inclusiv pastrarea avantajelor acordate de legislatiile de securitate sociala, indiferent de deplasarile pe care persoanele protejate le-ar putea efectua intre teritoriile partilor;

b) acordarea, mentinerea si restabilirea drepturilor la securitate sociala prin astfel de mijloace incat totalitatea perioadelor de asigurare sau de angajare sa fie indeplinite conform legislatiei fiecareia dintre parti.

Articolul 13 - Dreptul la asistenta sociala si medicala

In vederea exercitarii efective a dreptului la asistenta sociala si medicala, partile se angajeaza:

1. Sa vegheze ca orice persoana care nu dispune de resurse suficiente si care nu este in masura sa si le procure prin propriile mijloace sau sa le primeasca dintr-o alta sursa, in special prin prestatii rezultate dintr-un regim de securitate sociala, sa poata beneficia de o asistenta corespunzatoare si, in caz de boala, de ingrijirea impusa de starea sa;
2. Sa vegheze ca persoanele care beneficiaza de o astfel de asistenta sa nu sufere, din acest motiv, o diminuare a drepturilor lor politice sau sociale;
3. Sa prevada ca fiecare sa poata obtine, prin servicii competente cu caracter public sau privat, orice sfat si orice ajutor personal necesar pentru a preveni, indeparta sau atenua starea de nevoie de ordin personal si de ordin familial;
4. Sa aplice dispozitiile paragrafelor 1, 2 si 3 ale prezentului articol, pe picior de egalitate cu cetatenii lor, cetatenilor celorlalte parti, care se afla in mod legal pe teritoriul lor, in conformitate cu obligatiile pe care partile si le asuma in virtutea Conventiei europene de asistenta sociala si medicala, semnata la Paris la 11 decembrie 1953

Articolul 14 - Dreptul de a beneficia de servicii sociale

In vederea exercitarii efective a dreptului de a beneficia de servicii sociale, partile se angajeaza:

1. Sa incurajeze sau sa organizeze serviciile folosind metode specifice serviciului social si care contribuie la bunastarea si la dezvoltarea indivizilor si grupurilor in cadrul comunitatii, precum si la adaptarea lor la mediul social;
2. Sa incurajeze participarea indivizilor si organizatiilor benevole sau altor organizatii la crearea sau la mentinerea acestor servicii.

Articolul 15 - Dreptul persoanelor handicapate la autonomie, la integrare sociala si la participare la viata comunitatii

In vederea garantarii exercitarii efective de catre persoanele handicapate, indiferent de varsta, de natura si de originea handicapului lor, a dreptului la autonomie, la integrare sociala si la participare in viata comunitatii, partile se angajeaza, in special:

1. Sa ia masurile necesare pentru a furniza persoanelor handicapate o orientare, o educatie si o formare profesionala in cadrul schemelor generale ori de cate ori este posibil sau, daca nu este posibil, prin intermediul institutiei specializate publice sau private.
2. Sa favorizeze accesul la angajare al acestor persoane, prin orice masura susceptibila de a incuraja pe cei ce angajeaza sa incadreze si sa mentina in activitate persoane handicapate, in mediul obisnuit de munca si sa adapteze conditiile de munca la nevoile acestor persoane sau, atunci cand datorita handicapului acest lucru nu este posibil, prin organizarea sau crearea de locuri de munca protejate in functie de gradul de invaliditate. Aceste masuri pot justifica, daca este cazul, recurgerea la servicii specializate de plasare si de insotire.

3. Sa favorizeze deplina lor integrare si participare la viata sociala, in special prin masuri, inclusiv ajutoare tehnice, care vizeaza depasirea dificultatilor lor de comunicare si mobilitate si care sa le permita accesul la mijloacele de transport, la locuinta, la activitati culturale si la petrecerea timpului liber.

Articolul 16 - Dreptul familiei la protectie sociala, juridica si economica

In vederea realizarii conditiilor de viata indispensabile dezvoltarii depline a familiei, celula fundamentala a societatii, partile se angajeaza sa promoveze protectia economica, juridica si sociala a vietii de familie, in special prin intermediul prestatiilor sociale si familiale, al dispozitiilor fiscale, al incurajarii constructiei de locuinte adaptate nevoilor familiale, al ajutoarelor pentru tinerele familii sau orice alte masuri corespunzatoare.

Articolul 17- Dreptul copiilor si tineriilor la protectie sociala, juridica si economica

In vederea asigurarii exercitarii efective a drepturilor copiilor si tinerilor de a creste intr-un mediu favorabil dezvoltarii personalitatii lor si a aptitudinilor lor fizice si mentale, partile se angajeaza sa ia fie direct, fie in cooperare cu organizatiile publice sau private toate masurile necesare si corespunzatoare care:

1. a) Sa asigure copiilor si tinerilor, tinand cont de drepturile si de obligatiile parintilor, ingrijirile, asistenta, educatia si pregatirea de care au nevoie, in special prin crearea sau mentinerea unor institutii sau servicii adecvate si suficiente in acest scop;

b) Sa protejeze copiii si tinerii impotriva neglijentei, violentei sau exploatarei;

c) Sa asigure o protectie si un ajutor special din partea statului pentru copilul sau tanarul privat temporar sau definitiv de sprijinul familiei.

2. Sa asigure copiilor si tineriilor invatamant primar si secundar gratuit, precum si sa favorizeze ritmicitatea frecventei scolare.

Articolul 18 - Dreptul la exercitarea unei activitati lucrative pe teritoriul celorlalte parti

In vederea asigurarii efective a dreptului la exercitarea unei activitati lucrative pe teritoriul oricarei alte parti, partile se angajeaza:

1. Sa aplice regulamentele existente intr-un spirit liberal;

2. Sa simplifice formalitatile in vigoare si sa reduca sau sa desfiinteze taxele consulare si alte taxe platibile de catre lucratorii straini sau de catre cei ce angajeaza;

3. Sa flexibilizeze in mod individual sau colectiv, reglementarile care guverneaza angajarea lucratorilor straini; si recunosc:

4. Dreptul de iesire al cetatenilor lor care doresc sa exercite o activitate lucrativa pe teritoriul celorlalte parti.

Articolul 19 - Dreptul lucratorilor migranti si al familiilor lor la protectie sociala

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului lucratorilor migranti si al familiilor lor la protectie si asistenta pe teritoriul oricarei alte parti, partile se angajeaza:

1. Sa mentina sau sa se asigure ca exista servicii gratuite corespunzatoare care sa ii sprijine pe acesti lucratori si, in special, sa le furnizeze informatii exacte si sa ia toate masurile utile, pe care le permit legislatia si reglementarile nationale impotriva oricarei propagande inselatoare privind emigrarea si imigrarea;

2. Sa adopte, in limitele jurisdicției lor, masuri corespunzatoare pentru a facilita plecarea, transportul si primirea acestor lucratori si a familiilor lor si pentru a le asigura in limitele jurisdicției lor, in timpul calatoriei, serviciile sanitare si medicale necesare, precum si conditii bune de igiena

3. Sa promoveze colaborarea, dupa caz, intre serviciile sociale, publice sau private, din tarile de emigrare si de imigrare;

4. Sa garanteze lucratorilor care se gasesc in mod legal pe teritoriul lor, in masura in care aceste chestiuni sunt reglementate prin legislatie sau alte prevederi ori sunt supuse controlului autoritatilor administrative, un tratament nu mai putin favorabil decat cel acordat cetatenilor lor in ceea ce priveste urmatoarele elemente:

a) salarizarea si alte conditii de angajare si de munca;

b) afilierea la organizatii sindicale si beneficiul avantajelor oferite de conventiile colective;

c) locuinta

5. Sa asigure lucratorilor care se gasesc in mod legal pe teritoriul lor un tratament nu mai putin favorabil decat cel acordat cetatenilor lor in ceea ce priveste impozitele, taxele si contributiile aferente muncii, incasate in privinta lucratorului.

6. Sa faciliteze, pe cat posibil, reintregirea familiei lucratorului migrant autorizat sa se stabileasca pe teritoriul sau;

7. Sa asigure lucratorilor, care se gasesc in mod legal pe teritoriul lor, un tratament nu mai putin favorabil decat cel acordat cetatenilor lor pentru actiunile in justitie referitoare la chestiunile mentionate in prezentul articol.

8. Sa garanteze acestor lucratori care locuiesc in mod legal pe teritoriul lor ca nu vor putea fi expulzati decat daca ameninta securitatea statului sau contravin ordinii publice sau bunelor moravuri.

9. Sa permita, in cadrul limitelor fixate de legislatie, transferul oricarei parti din castigurile si economiile lucratorilor migranti, pe care acestia doresc sa le transfere;

10. Sa extinda protectia si asistenta prevazute de prezentul articol asupra lucratorilor migranti care lucreaza pe cont propriu, daca masurile respective sunt aplicabile acestei categorii.

11. Sa favorizeze si sa faciliteze invatarea limbii nationale a statului de primire sau, daca sunt mai multe limbi, a uneia dintre ele, de catre lucratorii migranti si membrii familiilor lor.

12. Sa favorizeze si sa faciliteze, in masura in care este posibil, invatarea limbii materne a lucratorului migrant de catre copiii acestuia

Articolul 20 - Dreptul la egalitate de sanse si de tratament in materie de angajare si profesie, fara discriminare in functie de sex

In vederea exercitarii efective a dreptului la egalitate de sanse si de tratament in materie de angajare si de profesie fara discriminare in functie de sex, partile se angajeaza sa recunoasca acest drept si sa ia masurile adecvate pentru a asigura si a promova aplicarea sa in urmatoarele domenii:

- a) accesul la angajare, protectia impotriva concedierii si reintegrarea profesionala;
- b) orientarea si formarea profesionala, recalificarea si readaptarea profesionala;
- c) conditiile de angajare si de munca, inclusiv salarizarea;
- d) evolutia carierei inclusiv promovarea;

Articolul 21 - Dreptul la informare si consultare

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului lucratorilor la informare si consultare in cadrul intreprinderii, partile se angajeaza sa ia sau sa promoveze masuri care sa permita lucratorilor sau reprezentantilor acestora, in conformitate cu legislatia si practica nationala: - sa fie informata periodic sau la momentul oportun si de o maniera clara asupra situatiei economice si financiare a intreprinderii in care sunt incadrati, fiind inteles ca divulgarea anumitor informatii care pot prejudicia intreprinderea va putea fi refuzata sau ca se va putea solicita ca acestea sa fie confidentiale; si - sa fie consultati in timp util asupra deciziilor propuse care sunt susceptibile de a afecta substantial interesele lucratorilor si in special asupra celor care ar putea avea consecinte importante in privinta angajarii in intreprindere.

Articolul 22 - Dreptul de a lua parte la stabilirea si ameliorarea conditiilor de munca si a mediului de munca

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului lucratorilor de a lua parte la stabilirea si ameliorarea conditiilor de munca si a mediului de munca in, intreprindere, partile se angajeaza sa ia sau sa promoveze masuri care sa permita lucratorilor sau reprezentantilor acestora, in conformitate cu legislatia si practica nationala, sa contribuie:

- a) la stabilirea si ameliorarea conditiilor de munca, de organizare a muncii si a mediului de munca;
- b) la protectia sanatatii si a securitatii in cadrul intreprinderii;
- c) la organizarea serviciilor si facilitatilor sociale si socio-culturale ale intreprinderii;
- d) la controlul respectarii reglementarilor in acest domeniu.

Articolul 23 - Dreptul persoanelor varstnice la protectie sociala

In vederea exercitarii efective a dreptului persoanelor varstnice la protectie sociala, partile se angajeaza:

Sa ia sau sa promoveze fie direct, fie in cooperare cu organizatiile publice sau private, masuri adecvate destinate, in special: - sa permita persoanelor varstnice sa ramana membri deplini ai societatii cat mai mult timp posibil prin intermediul:

- a) unor resurse suficiente care sa le permita sa duca o existenta decanta si sa participe activ la viata publica, sociala si culturala;

b) difuzarii informatiilor privind serviciile si facilitatile disponibile pentru persoanele varstnice si posibilitatile lor de a recurge la acestea:

Sa permita persoanelor varstnice sa aleaga liber propriul stil de viata si sa duca o existenta independenta in mediul lor obisnuit atata timp cat doresc si cat acest lucru este posibil, prin:

a) punerea la dispozitie a unor locuinte corespunzatoare nevoilor acestora si starii lor de sanatate sau sprijin adecvat in vederea amenajarii locuintei;

b) ingrijirea sanatatii si servicii pe care starea acestora le impun:

Sa garanteze persoanelor varstnice care traiesc in institutii o asistenta corespunzatoare in privinta vietii private si participarea la stabilirea conditiilor de viata in institutie.

Articolul 24 - Dreptul la protectie in caz de concediere

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la protectie in caz de concediere, partile se angajeaza sa recunoasca:

a) dreptul lucratorilor de a nu fi concediati fara un motiv valabil legat de aptitudinea sau conduita acestora, sau de cerintele de functionare a intreprinderii, a institutiei sau a serviciului;

b) dreptul lucratorilor concediati fara motiv valabil la o indemnizatie adecvata sau la o reparatie corespunzatoare; In acest scop, partile se angajeaza sa asigure ca un lucrator care considera ca a facut obiectul unei masuri de concediere fara un motiv valabil sa aiba drept de apel impotriva acestei masuri in fata unui organ impartial.

Articolul 25 - Dreptul lucratorilor la protectia propriilor creante in caz de insolvabilitate a celui ce angajeaza

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului lucratorilor la protectia propriilor creante in caz de insolvabilitate a celui ce angajeaza, partile se angajeaza sa prevada garantarea creantelor lucratorilor, care rezulta din contracte de munca sau din raporturi de munca, de catre o institutie de garantie sau prin orice alta forma efectiva de protectie.

Articolul 26 - Dreptul la demnitate in munca

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului tuturor lucratorilor la protectia demnitatii lor in munca, partile se angajeaza, in consultare cu organizatiile celor ce angajeaza si ale lucratorilor:

1. Sa promoveze sensibilizarea, informarea si prevenirea in materie de hartuire sexuala la locul de munca sau in legatura cu munca si sa ia orice masura adecvata pentru protejarea lucratorilor impotriva unor astfel de comportamente;

2. Sa promoveze sensibilizarea, informarea si prevenirea in materie de acte condamnabile sau explicit ostile si ofensive dirijate in mod repetat impotriva vreunui salariat la locul de munca sau in legatura cu munca si sa ia orice masura adecvata pentru protejarea lucratorilor impotriva unor astfel de comportamente.

Articolul 27 - Dreptul lucratorilor avand responsabilitati familiale la egalitate de sanse si de tratament

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la egalitate de sanse si de tratament intre lucratori de ambele sexe avand responsabilitati familiale si intre acesti lucratori si ceilalti lucratori, partile se angajeaza:

1. sa ia masuri adecvate:

a) pentru a permite lucratorilor care au responsabilitati familiale sa intre si sa ramana in viata activa sau sa revina la aceasta dupa o lunga absenta datorata acestor responsabilitati, inclusiv masuri in domeniul orientarii si formarii profesionale;

b) pentru a tine cont de nevoile acestora in ceea ce priveste conditiile de angajare si securitate sociala:

c) pentru dezvoltarea sau promovarea serviciilor publice sau private, in special a serviciilor prescolare de zi si a altor modalitati de ingrijire;

2. sa prevada posibilitatea pentru fiecare parinte, in cursul unei perioade dupa concediul de maternitate de a obtine un concediu parental pentru ingrijirea copilului, ale carui durata si conditii vor fi fixate prin legislatie nationala, conventiile colective sau practica:

3. sa asigure ca responsabilitatile familiale sa nu poata, ca atare, sa constituie un motiv valabil de concediere.

Articolul 28 - Dreptul reprezentantilor lucratorilor la protectie in intreprindere si facilitatile acordate acestora

In scopul asigurarii exercitarii efective a dreptului reprezentantilor lucratorilor de a-si indeplini atributiile de reprezentanti, partile se angajeaza sa asigure ca in intreprindere:

a) acestia sa beneficieze de o protectie efectiva impotriva actelor care ar putea sa le aduca un prejudiciu, inclusiv a concedierii si care ar fi motivate de calitatea sau de activitatile acestora ca reprezentanti ai lucratorilor din intreprindere:

b) acestia sa beneficieze de facilitati adecvate care sa le permita sa isi indeplineasca rapid si eficient propriile atributii tinand cont de sistemul de relatii profesionale care prevaleaza in tara precum si de necesitatile de importanta si de posibilitatile intreprinderii respective.

Articolul 29 - Dreptul la informare si consultare in procedurile de concediere colectiva

In scopul asigurarii exercitarii efective a dreptului reprezentantilor lucratorilor de a fi informati si consultati in caz de concedieri colective, partile se angajeaza sa asigure ca cel ce angajeaza sa informeze si sa consulte reprezentantul lucratorilor in timp util, inaintea acestor concedieri colective, asupra posibilitatilor de a evita concedierii colective sau de a limita numarul si de a atenua consecintele acestora, recurgand de exemplu la masuri sociale ineditoare care vizeaza in special ajutorul pentru redistribuirea sau recalificarea lucratorilor respectivi.

Articolul 30 - Dreptul la protectie impotriva saraciei si a excluderii sociale

In scopul asigurarii exercitarii efective a dreptului la protectie impotriva saraciei si a excluderii sociale, partile se angajeaza:

a) sa ia masuri in cadrul unei abordari globale si coordonate pentru promovarea accesului efectiv in special la angajare, locuinta, formare, invatamant, cultura, asistenta sociala si medicala a persoanelor

care se gasesc sau risca sa se gaseasca intr-o situatie de excludere sociala sau de saracie si a familiei acestora;

b) daca este necesar, sa reexamineze aceste masuri in vederea adaptarii lor.

Articolul 31 - Dreptul la locuinta

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la locuinta, partile se angajeaza sa ia masuri destinate:

1. Sa favorizeze accesul la locuinta la un nivel adecvat.
2. Sa previna si sa atenueze lipsa locuintelor, in vederea eliminarii progresive a acestei situatii.
3. Sa faca accesibil costul locuintei pentru persoanele care nu dispun de resurse suficiente.

PARTEA a III-a

Articolul A - Angajamente

1. Sub rezerva dispozitiilor articolului B de mai jos, fiecare parte contractanta se angajeaza:

a) Sa considere Partea I din prezenta Carta ca o declaratie determinand obiectivele a caror realizare o va urmari prin toate mijloacele utile, conform paragrafulul introductiv din partea respectiva;

b) Sa se considere legata de cel putin 6 din urmatoarele 9 articole ale Partii a II-a a Cartei: articolele 1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19 si 20.

c) Sa se considere legata de un numar suplimentar de articole sau de paragrafe numerotate ale Partii a II-a a Cartei pe care le va alege astfel incat numarul total de articole si de paragrafe numerotate care o leaga sa nu fie mai mic de 15 articole si sau de 63 de paragrafe numerotate.

2. Articolele sau paragrafele alese conform prevederilor alineatelor b si c ale paragrafului 1 din prezentul articol vor fi notificate Secretarului general al Consiliului Europei in momentul depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare

3. Fiecare dintre parti va putea, in orice moment ulterior sa declare, prin notificare adresata Secretarului general, ca se considera legata de oricare alt articol sau paragraf numerotat care figureaza in partea a II-a a Cartei si pe care nu il acceptase inca in conformitate cu paragraful 1 din prezentul articol. Aceste angajamente ulterioare vor fi considerate parte integranta a ratificarii, acceptarii sau aprobarii si vor produce aceleasi efecte incepand din prima zi a lunii urmatoare expirarii unei perioade de o luna dupa data notificarii.

4. Fiecare parte va dispune de un sistem de inspectie a muncii adecvat conditiilor sale nationale.

Articolul B - Relatia cu Carta sociala europeana si Protocolul aditional din 1988

1. Nici o parte contractanta la Carta Sociala Europeana sau parte la Protocolul aditional din 5 mai 1988 nu poate ratifica, accepta sau aproba prezenta Carta fara a se considera legata cel putin de prevederile corespunzatoare prevederilor Cartei Sociale Europene si, daca este cazul, ale Protocolului aditional de care era legata.

2. Acceptarea obligatiilor oricarei prevederi din prezenta Carta va avea ca efect faptul ca, de la data intrarii in vigoare a acelor obligatii pentru partea contractanta respectiva, prevederile corespunzatoare din Carta Sociala Europeana si, daca este cazul, din Protocolul aditional din 1988 nu se vor mai aplica partii respective in cazul in care acea parte era legata de primul dintre cele doua instrumente citate anterior sau de cele doua instrumente.

PARTEA a IV-a

Articolul C - Controlul aplicarii angajamentelor continute in prezenta Carta

Aplicarea angajamentelor juridice continute in prezenta Carta va fi supusa aceluiasi control ca si in cazul Cartei sociale europene.

Articolul D - Reclamatii colective

1. Prevederile Protocolului aditional la Carta Sociala Europeana prevazand un sistem de reclamatii colective se vor aplica angajamentelor inscrise in prezenta Carta pentru statele care au ratificat Protocolul mentionat.

2. Orice stat care nu este legat de Protocolul aditional la Carta Sociala Europeana prevazand un sistem de reclamatii colective va putea, prin depunerea instrumentului de ratificare acceptare sau aprobare a prezentei Carte sau in orice alt moment ulterior, sa declare prin notificare adresata Secretarubul general al Consiliului Europei ca accepta controlul obligatiilor inscrise in prezenta Carta conform procedurii prevazute in Protocolul mentionat.

PARTEA a V-a

Articolul E - Nediscriminarea

Respectarea drepturilor recunoscute in prezenta Carta trebuie asigurata fara deosebire de rasa, sex, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine nationala sau sociala, sanatate, apartenenta la o minoritatea nationala, nastere sau orice alta situatie.

Articolul F - Derogari in caz de razboi sau pericol public

1. In caz de razboi sau in cazul altui pericol public care ameninta viata natiunii orice parte contractanta poate lua masuri care sa deroge de la obligatiile prevazute in prezenta Carta in stricta masura in care situatia o reclama si cu conditia ca aceste masuri sa nu fie in contradictie cu celelalte obligatii decurgand din dreptul international.

2. Orice parte contractanta care si-a exercitat acest drept de derogare il va informa, intr-un interval de timp rezonabil, pe Secretarul general al Consiliului Europei despre toate masurile luate si motivele care le-au inspirat. De asemenea, aceasta trebuie sa informeze pe Secretarul general asupra datei la care aceste masuri au incetat sa fie in vigoare si la care dispozitiile Cartei pe care le-a acceptat sunt din nou aplicabile in intregime.

Articolul G - Restrictii

1. Drepturile si principiile enuntate in Partea I, atunci cand vor fi efectiv aplicate, si exercitarea efectiva a acestor drepturi si principii, asa cum este prevazut in Partea a II-a, nu vor putea face obiectul unor restrictii sau limitari nespecificate in Partile I si a II-a, cu exceptia celor prescrise prin lege si care sunt necesare, intr-o societate democratica, pentru a garanta respectarea drepturilor si

libertatilor altora sau pentru a proteja ordinea publica, securitatea nationala, sanatatea publica sau bunele moravuri.

2. Restrictiile permise in cadrul prezentei Carte si obligatiile recunoscute in aceasta nu pot fi aplicate decat in scopul pentru care au fost prevazute.

Articolul H - Relatii intre Carta si dreptul intern sau acordurile internationale

Prevederile prezentei Carte nu vor aduce atingere dispozitiilor dreptului intern si ale tratatelor, conventiilor sau acordurilor bilaterale sau multilaterale care sunt sau vor intra in vigoare si care acorda un tratament mai favorabil persoanelor protejate.

Articolul I - Punerea in aplicare a angajamentelor asumate

1. Fara a aduce atingere mijloacelor de punere in aplicare prevazuta in aceste articole, dispozitiile relevante ale articolelor 1-31 ale Partii a II-a din prezenta Carta sunt puse in aplicare prin:

a) legislatie sau reglementare;

b) conventii incheiate intre cei care angajeaza sau organizatii ale celor care angajeaza si organizatii ale lucratorilor;

c) o combinatie a acestor doua metode;

d) alte mijloace corespunzatoare.

2. Angajamentele decurgand din paragrafele 1,2,3,4,5 si 7 ale articolului 2, din paragrafele 4,6 si 7 ale articolului 10 si ale articolelor 21 si 22 ale Partii a II-a din prezenta Carta vor fi considerate ca respectate de indata ce aceste dispozitii vor fi aplicate, conform paragrafului 1 din prezentul articol, marii majoritati a lucratorilor respectivi.

Articolul J - Amendamente

1. Orice amendament la Partile I si a II-a din prezenta Carta destinat sa extinda drepturile garantate prin Carta si orice amendament la Partile a III-a si a VI-a, propuse de o parte contractanta sau de Comitetul guvernamental, este comunicata Secretarului general al Consiliului Europei si transmis de Secretarul general partilor contractante la prezenta Carta

2. Orice amendament propus conform prevederilor paragrafului precedent este examinat de Comitetul guvernamental care inaintea textului adoptat Comitetului de Ministrii dupa consultarea adunarii Parlamentare. Dupa aprobarea sa de catre Comitetul de Ministri acest text este comunicat partilor contractante in vederea acceptarii sale.

3. Orice amendament la Partea I sau la Partea a II-a din prezenta Carta va intra in vigoare, pentru partile contractante care l-au acceptat in prima zi din luna urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data la care trei parti contractante il vor informa pe Secretarul general ca l-au acceptat. Pentru orice parte contractanta care il va accepta ulterior, amendamentul va intra in vigoare in prima zi din luna urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data la care partea respectiva il va fi informat pe Secretarul general despre acceptarea sa

4. Orice amendament la Partile a III-a si a VI-a ale prezentei Carte vor intra in vigoare in prima zi din luna urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data la care toate partile contractante il vor fi informat pe Secretarul general ca l-au acceptat.

PARTEA a VI-a

Articolul K - Semnarea, ratificarea si intrarea in vigoare

1. Prezenta Carta este deschisa semnarii statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusa ratificarii, acceptarii sau aprobarii. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.
2. Prezenta Carta va intra in vigoare in prima zi a lunii urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data la care trei state ale Consiliului Europei isi vor fi exprimat consimtamantul de a fi legate de prezenta Carta, conform prevederilor paragrafului precedent.
3. Pentru orice stat membru care isi va exprima ulterior consimtamantul de a fi legat de prezenta Carta, aceasta va intra in vigoare in prima zi a lunii urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

Articolul L - Aplicarea teritoriala

1. Prezenta Carta se aplica pe teritoriul metropolitan al fiecarei parti contractante. orice semnatar poate, in momentul semnarii sau in momentul depunerii instrumentului sau de ratificare, acceptare sau aprobare, sa precizeze prin declaratie adresata Secretarului general al Consiliului Europei teritoriul care este considerat in acest scop drept teritoriul sau metropolitan.
2. Orice semnatar poate, in momentul semnarii sau in momentul depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare sau in orice alt moment ulterior, sa declare, prin notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei, ca prezenta Carta se va aplica, in intregime sau in parte, asupra acelu sau acelor teritorii nemetropolitane specificate in respectiva declaratie si carora le asigura relatiile internationale sau pentru care isi asuma responsabilitatea internationala aceasta va specifica in aceasta declaratie articolele sau paragrafele din Partea a II-a a Cartei pe care le accepta ca obligatorii in privinta fiecaruia dintre teritoriile desemnate in declaratie.
3. Carta se va aplica pe teritoriul sau teritoriile desemnate in declaratia mentionata in paragraful precedent incepand din prima zi a lunii urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data primirii notificarii acestei declaratii de catre Secretarul general.
4. Orice parte contractanta va putea, in orice moment ulterior, sa declare, prin notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei, ca, in ceea ce priveste unul sau mai multe dintre teritoriile la care Carta se aplica in virtutea paragrafului 2 din prezentul articol, aceasta accepta ca obligatoriu orice articol sau paragraf numerotat pe care nu il acceptase inca in privinta acestui teritoriu sau acestor teritorii. Aceste angajamente ulterioare vor fi considerate parte integranta a declaratiei originare in ceea ce priveste teritoriul respectiv si vor produce aceleasi efecte incepand din prima zi a lunii urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data primirii notificarii de catre Secretarul general.

Articolul M - Denuntarea

1. Nici o parte contractanta nu poate denunta prezenta Carta inainte de expirarea unei perioade de 5 ani de la data la care Carta a intrat in vigoare in ceea ce o priveste sau inainte de expirarea oricarei alte perioade ulterioare de doi ani ai in toate cazurile, un preaviz de 6 luni va fi notificat Secretarului general al Consiliului Europei, care va informa in aceasta privinta celelalte parti contractante.
2. Orice parte contractanta poate, conform dispozitiilor enuntate in paragraful precedent, sa denunte orice articol sau paragraf al Partii a II-a din Carta pe care l-a acceptat, sub rezerva ca numarul

articolelor sau paragrafelor prin care se leaga aceasta parte contractanta sa nu fie niciodata mai mic de 16 in primul caz si de 63 in cel de-al doilea si ca acest numar de articole sau paragrafe sa continue sa cuprinda articolele selectate de aceasta parte contractanta dintre cele la care se face o referire speciala in articolul A, paragraful 1. alineatul b.

3. Orice parte contractanta poate denunta prezenta Carta sau orice articol sau paragraf al Partrii a II-a din Carta in conditiile prevazute in paragraful 1 din prezentul articol, in privinta oricarui teritoriu la care prezenta Carta se aplica in virtutea unei declaratii facuta in conformitate cu paragraful 2 din articolul L.

Articolul N - Anexa

Anexa la prezenta Carta face parte integranta din aceasta .

Articolul 0 - Notificari

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei si Directorului General al Biroului International al Muncii:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricarui instrument de ratificare, acceptare sau aprobare;
- c) orice data de intrare in vigoare a prezentei Carte in conformitate cu articolul K;
- d) orice declaratie facuta in aplicarea articolelor A, paragrafelor 2 si 3D, paragrafele 1 si 2F, paragraful 2 si L paragrafele 1, 2, 3 si 4;
- e) orice amendament in conformitate cu articolul J;
- f) orice denuntare in conformitate cu articolul M;
- g) orice alt act, notificare sau comunicare in legatura cu prezenta Carta;

Drept pentru care, subsemnatii, autorizati in mod corespunzator in acest scop, am semnat prezenta Carta revizuita Intocmita la Strasbourg la 3 mai 1996, in franceza si in engleza, ambele texte fiind egal autentice, intr-un singur exemplar care va fi depus in arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii certificate conforme fiecarui stat membru al Consiliului Europei si Directorului general al Biroului International al Muncii.

ANEXA LA CARTA SOCIALA EUROPEANA REVIZUITA

Campul de aplicare a Cartei Sociale Europene revizuite in privinta persoanelor protejate.

1. Sub rezerva prevederilor art. 12, paragraful 4 si art. 13, paragraful 4, persoanele vizate de articolele 1-17 si 20-31 nu include strainii decat in masura in care sunt cetateni ai altor parti care isi au resedinta legala sau lucreaza in mod regulat pe teritoriul partii respective, fiind inteles ca articolele sus-mentionate vor fi interpretate in lumina dispozitiilor articolelor 18 si 19. Prezenta interpretare nu exclude acordarea drepturilor analoge si altor persoane de catre una dintre parti.

2. Fiecare parte va acorda refugiatilor ce corespund definitiei Conventiei de la Geneva din 28 iulie 1951 privind statutul refugiatilor si Protocolului din 31 ianuarie 1967, care locuiesc legal pe teritoriul sau, un tratament cat mai favorabil posibil si in orice caz nu mai putin favorabil decat cel la care

aceasta s-a angajat in virturea Conventiei din 1951, precum si a celorlalte acorduri internationale existente si aplicabile refugiatilor mai sus mentionati.

Partea I, paragraful 18 si PARTEA A II-A, Articolul 18, paragraful 1

Se intelege ca aceste prevederi nu privesc intrarea pe teritoriul partilor si nu aduc atingere prevederilor Conventiei europene privind stabilirea, semnata la Paris pe 13 decembrie 1955.

PARTEA a II-a Articolul 1, paragraful 2

Aceasta prevedere nu trebuie sa fie interpretata ca interzicand sau ca autorizand clauzele sau practicile de securitate sindicala. Articolul 2, paragraful 6

Partile vor putea dispune ca aceasta prevedere sa nu se aplice:

a) lucratorilor avand un contract sau un raport de munca a carui durata totala nu depaseste o luna si /sau a carui durata saptamanala de lucru nu depaseste 8 ore.

b) atunci cand contractul sau raportul de munca au un caracter ocazional si /sau specific, cu conditia, in acest caz, ca motive obiective sa justifice neaplicarea.

Articolul 3, paragraful 4

In scopul aplicarii acestei prevederi, atributiile, organizarea si conditiile de functionare ale acestor servicii trebuie sa fie determinate de legislatie sau reglementari internationale, de conventii colective sau de orice alt mijloc adecvat conditiilor nationale.

Articolul 4, paragraful 4

Aceasta prevedere va fi interpretata astfel incat sa nu interzica o concediere imediata in cazul unei grave greseli.

Articolul 4, paragraful 5

Se intelege ca o parte se poate obliga la angajamentul cerut in acest paragraf daca retenirile din salarii sunt interzise pentru marea majoritate a lucratorilor fie prin lege, fie prin conventii colective sau sentinte de arbitraj, singurele exceptii fiind constituite de persoanele ce nu sunt acoperite de aceste instrumente.

Articolul 6, paragraful 4

Se intelege ca fiecare parte poate, in ceea ce o priveste, sa reglementeze exercitarea dreptului la greva prin lege, cu conditia ca orice alta eventuala restrictie a acestui drept sa poata fi justificata in termenii articolului G. Prezenta prevedere nu impiedica partile sa prevada in lege posibilitatea ca tinerii care nu au implinit varsta minima prevazuta sa realizeze munci strict necesare pregatirii profesionale proprii atunci cand munca se realizeaza sub controlul personalului competent autorizat si cu conditia ca securitatea si protectia sanatatii tinerilor in munca sa fie garantate.

Articolul 7, paragraful 8

Se intelege ca o parte va indeplini angajamentul cerut in acest paragraf daca se conformeaza spiritului acestui angajament prevazand prin legislatia proprie ca marea majoritate a persoanelor sub 18 ani sa nu fie angajata in munci de noapte.

Articolul 8, paragraful 2

Aceasta dispozitie nu va fi interpretata ca si cum ar consacra o interdictie cu caracter absolut. Pot interveni exceptii, de exemplu, in cazurile urmatoare:

- a) daca lucratoarea a comis o greseala ce justifica incetarea raportului de munca;
- b) daca intreprinderea respectiva isi inceteaza activitatea;
- c) daca termenul prevazut de contractul de munca a incetat.

Articolul 12, paragraful 4

Cuvintele "si sub rezerva conditiilor stipulate in aceste acorduri" care figureaza in introducerea acestui paragraf, sunt considerate ca avand semnificatia ca, referitor la prestatiile ce exista independent de un sistem contributiv, o parte poate cere realizarea unei perioade de sedere prescisa inainte de acordarea acestor prestatii cetatenilor altor parti. Guvernele care nu sunt parti la Conventia europeana de asistentaa sociala si medicala pot ratifica Carta in ceea ce priveste acest paragraf sub rezerva acordarii pentru cetatenii altor parti a unui tratament conform prevederilor Conventiei mentionate.

Articolul 16

Se intelege ca protectia acordata de aceasta prevedere acopera familiile monoparentale.

Articolul 17

Se intelege ca aceasta prevedere acopera toate persoanele sub 18 ani, cu exceptia situatiei in care majoratul este atins mai devreme, in virtutea legislatiei aplicabile, fara prejudicierea altor dispozitii specifice prevazute de Carta, si anume de articolul 7. Aceasta nu implica obligatia de a asigura invatamantul obligatoriu pana la varsta mentionata mai sus.

Articolul 19, paragraful 6

In scopul aplicarii prezentei dispozitii prin "familie a lucratorului migrant" se intelege cel putin sotul /sotia lucratorului si copiii sai necasatoriti, atata vreme cat ei sunt considerati minori de legslatia pertinenta a statului primitor si sunt intretinuti de catre lucrator.

Articolul 20

1. Se intelege ca materiile ce apartin domeniului securitatii sociale, precum si prevederile referitoare ia prestatiile de somaj, la prestatiile pentru persoanele in varsta si la prestatiile de urmas pot fi excluse din campul de aplicare a acestul articol.
2. Nu vor fi considerate ca discriminari in sensul prezentului articol prevederile referitoare la protectia femeii, mai ales in ceea ce priveste sarcina, nasterea si perioada post-natala
3. Prezentul articol nu impiedica adoptarea de masuri specifice vizand remediarea inegalitatilor de fapt.
4. Pot fi excluse din campul de aplicare a prezentului articol sau din a unora dintre dispozitiile sale activitatile profesionale care, in functie de natura lor sau de conditiile de exercitare nu pot fi incredintate decat persoanelor de un anumit sex. Aceasta dispozitie nu va fi interpretata ca obligand

partile sa decida pe cale legislativa sau regulamentara lista activitatilor profesionale care, in functie de natura lor pot fi rezervate lucratorilor de un anumit sex.

Articolul 21 si 22

1. In scopul aplicarii acestor articole termenii "reprezentanti ai lucratorilor" desemneaza persoanele recunoscute ca atare de legislatia sau de practica nationala

2. Termenii "legislatia si practica nationala" vizeaza, dupa caz in afara de legi si de regulamente, conventiile colective, alte acorduri intre cel care angajeaza si reprezentantii lucratorilor, uzantele si hotararile judecatoresti pertinente.

3. In scopul aplicarii acestor articole termenul "intreprindere" este interpretat ca vizand un ansamblu de elemente materiale si nemateriale, avand sau nu personalitate juridica, destinat productiei de bunuri sau prestarii de servicii, in scop economic, si dispunand de putere de decizie in privinta comportamentului sau pe piata.

4. Se intelege ca pot fi excluse de la aplicarea acestor articole comunitatile religioase si institutiile lor, chiar atunci cand aceste institutii sunt "intreprinderi" in sensul paragrafului 3. Institutiile ce desfasoara activitati inspirate de anumite idealuri sau care se ghideaza dupa anumite concepte morale, idealuri si concepte protejate de legislatia nationala, pot fi excluse de la aplicarea acestor articole in masura necesara pentru protejarea orientarii intreprinderii.

b) lucratorii ce efectueaza o perioada de incercare sau care nu realizeaza perioada de vechirne ceruta, cu conditia ca durata acesteia sa fie stabilita dinainte si ca ea sa fie rezonabila;

c) lucratorii angajati cu titlu ocazional pe o perioada scurta;

3. In scopul aplicarii acestui articol, urmatoarele situatii nu constituie motive valabile de concediere.

a) afilierea sindicala sau participarea la activitati sindicale in afara orelor de program sau, cu consimtamantul patronului, in timpul orelor de program;

b) faptul de a solicita, de a exercita sau de a avea mandat de reprezentant al lucratorilor;

c) faptul de a fi depus o plangere sau de a fi participat in proceduri angajate impotriva celui care angajeaza pe motivul unor pretinse incalcarii ale legislatiei sau de a fi prezentat un recurs in fata autoritatilor administrative competente.

d) rasa, culoarea, sexul, starea civila, responsabilitatile familiale, sarcina, opinia politica originea nationala sau sociala;

e) concediul de maternitate sau concediul parental;

f) absenta temporara de la munca pe motiv de boala sau accident.

4. Se intelege ca indemnizatia sau orice alta reparatie adecvata in caz de concediere fara motiv valabil trebuie sa fie determinata de legislatia sau reglementarea nationala, prin conventii colective sau de orice alta maniera adecvata conditiilor nationale.

Articolul 25

1. Autoritatea competentă poate, în mod excepțional și după consultarea organizațiilor patronilor și lucrătorilor, să excludă categorii determinate de lucrători de la protecția prevăzută în această dispoziție, pe motivul naturii speciale a raporturilor de muncă.

2. Se înțelege că termenul "insolvabilitate" va fi definit de legea și de practica națională.

3. Creanțele lucrătorilor care fac obiectul acestei dispoziții vor trebui să cuprindă cel puțin:

a) creanțele lucrătorilor cu titlu de salarii aferent unei perioade determinate, care nu trebuie să fie mai mică de 3 luni într-un sistem de privilegii și de 8 săptămâni într-un sistem de garanții, care precede insolvabilitatea sau încetarea raportului de muncă;

b) creanțele lucrătorilor plătite cu titlu de concediu, datorate ca urmare a muncii efectuate în cursul anului în care a survenit insolvabilitatea sau încetarea raportului de muncă

c) creanțele lucrătorilor cu titlu de sume datorate pentru alte absente remunerate aferente unei perioade determinate, care nu trebuie să fie mai mică de 3 luni într-un sistem de privilegii și de 8 săptămâni într-un sistem de garanții și care precede insolvabilitatea sau încetarea raportului de muncă

4. Legislațiile și reglementările naționale pot limita protecția creanțelor lucrătorilor la o sumă determinată care va trebui să fie de un nivel social acceptabil.

Articolul 26

Se înțelege că acest articol nu obligă părțile să adopte un act normativ. Se înțelege că paragraful 2 nu acoperă hartuirea sexuală.

Articolul 27

Se înțelege că acest articol se aplică lucrătorilor de ambele sexe care au responsabilități familiale în privința copiilor aflați în îngrijirea lor, precum și a altor membri ai familiei lor directe care au nevoie, în mod evident, de îngrijirea sau de sprijinul lor, atunci când aceste responsabilități limitează posibilitățile lucrătorilor de a se pregăti, a intra, a participa sau a progresa într-o activitate economică. Termenii "copii în întreținere" și alt membru al familiei directe care are nevoie în mod evident de îngrijire și de sprijin" sunt înțeleși în sensul definit de legislația națională a părților. În sensul aplicării acestor articole, termenul "reprezentanți ai lucrătorilor" desemnează persoanele recunoscute ca atare de legislația sau de practica națională.

PARTEA a III-a

Se înțelege că prezenta Carta conține angajamente juridice cu caracter internațional a caror aplicare este supusă numai controlului vizat în Partea a IV-a

Articolul A, paragraful 1

Se înțelege că paragrafele numerotate pot cuprinde articole care nu contin decât un singur paragraf.

Articolul B, paragraful 2

În sensul paragrafului 2 al articolului B, prevederile Cartei revizuite corespund prevederilor Cartei care au același număr de articol sau de paragraf, cu excepția:

- a. articolului 3, paragraful 2, al Cartei revizuite care corespunde articolului 3, paragrafele 1 si 3, al Cartei;
- b. articolului 3, paragraful 3, al Cartei revizuite care corespunde articolului 3, paragrafele 2 si 3, al Cartei;
- c. articolului 10, paragraful 5, al Cartei revizuite care corespunde articolului 10, paragraful 4, al Cartei;
- d. articolului 17, paragraful 1, al Cartei revizuite care corespunde articolului 17, al Cartei:

PARTEA a V-a

Articolul E

O diferenta de tratament fondata pe un motiv obiectiv si rezonabil nu este considerata ca discriminatorie.

Articolul F

Termenii "in caz de razboi sau in cazul altui pericol public" vor fi interpretati astfel incat sa acopere si amenintarea de razboi.

Articolul I

Se intelege ca lucatorii exclusi, conform anexei articolelor 21 si 22 nu sunt luati in considerare la stabilirea numarului lucuratorilor respectivi.

Articolul J

Termenul "amendament" va fi inteles astfel incat sa acopere si includerea de noi articole in Carta.